

Fóia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST'A

21 malu

2 Juniu

1867.

Este in fie-care septemana edata, adoca dominec'a
contienendu o cóla si diumetate.

Pretulu pentru Austria

pe Febr. Sept. 5 fl. —

pe Febr.—Dec. 7 fl. — cr.

Pentru Romania

pe Febr.—Sept. doi galbeni.

Nr.

21.

Cancelari'e redactiunei

Strat'a morariloru Nr. 10.

unde sunt a se adresá manuscriptele si banii
de prenumeratiune.

Epistolele nefrancate nu se primescu si opurile
anonime nu se publica.

III

cursu

anualu.

R E S U N E T U .

De cumva dîci cu fala, câ esti din romanime, •
Sê ffi romanu cu sufletu, romanu neclatinatu, —
Cu vórbe-amagitóre sê nu te 'nsiele nime,
Sê iesi din ori ce curse curatu si nepetatu.
Si ori si ce sê fia, in ori ce 'mpregiurare,
Candu toti s'ascundu cu frica, si altii nu remanu,
Candu mórtea te-amenintia, periculu e mai mare :
Dá pieptu cu mii de sute, — remani si-atunci romanu !

Candu dorulu de marire vr'odata te-ar seduce,
Si stralucirea vana suavu te-ar imbetá,
Si ti-ar promite ranguri, splendoré, viétia dulce,
De cumva cu trufia delasi natiunea ta :
Sê nu-i asculti sioptirea, respingeo indata,
Si suferé dorerea ce anii-ti mai contienu,
Si manca a ta pane de lacrimé udata,
In hainé zdrentiuróse, — dar sê remani romanu !

Candu angerulu teu dulce cu siópta 'mbetatóre
Te-ar straportá prin ceriuri pe aripi aurii,
Ti-ar spune, câ te-adóra, câ pentru tine móre,
Si elu ti-ar cere un'a : romanu sê nu mai ffi !

Atunci, iubite june, macaru sê scîi, câ 'ndata
S'a sfasiá, s'a frange alu teu ardinte sinu,
Sê scîi c'acea ruina visarea-ti adorata,
Câ-ti stinge fericirea : remani si-atunci romanu !

Acést'a viétia este intocmai ca si-o mare,
Pe care se estinde alu noptii velu cerescu,
Ér viscolulu mugesce cu grósnica turbare,
Si náile plutinde usioru se nimicescu.
Pe mare-unu faru lumina, caracterulu in viétia,
Ferice de aceia, ce l'au pastratu si-lu tienu !
Acest'a te conduca la tînt'a cea marétia . . .
De esti romanu odata, remani tu totu romanu !

Constanti'a e simbolulu barbatiloru d' onóre,
Ér stramutarea désa aceloru lasi ce sunt,
Natiunea déca are de cei d'antái — nu móre,
Acesti din urma inse o mana spre mormentu.
Fii resolutu romane la ori si ce 'ntemplantu,
De lupta barbatésca sê-ti pase pré putînu ;
A casa, la bataia, in adunarea mare,
La ori ce ocaziune, te pórtá ca romanu !

E mare lasitate a stá numai departe
 Candu fratii 'n batalia se lupta pentru noi, —
 Si 'n urma dupa 'nvingeri s'alergi sê iei tu parte
 La mersulu triumfale alu celoru bravi eroi;
 Dar inse e virtute, virtute barbatésca
 A 'ntempiná periclulu cu unu eroicu sinu
 Acúma candu vârtejulu vre ca sê ne 'nghitiésca,
 Acúma e mandria, bravura-a fi romanu.

Atunce candu contrariulu potere nu mai are,
 Combaterea e mica, triumfulu pré usioru;
 De cumva inse dinsulu e grósnicu, tare, mare,
 O lume 'ntréga-aplauda invingatoriloru.
 Nu-ti fia dara frica, romane, neci odata,
 In ori si ce periclu, candu altii se abtienu;
 Sê vina 'ncontra nóstra o lume conjurata:
 Te lupta barbatesce si mori ca unu romanu!

Iosifu Vulcanu.

SIMONIDA.

Novela istorica originala.

(Urmare.)

— Nefericita fu Europ'a, d'íce Vod'a Stefanu Mailatu in consiliulu seu boerescu, — care prin nenumerate astfeliu de vandalitári contrase in corpulu seu nesce morburu secularie asié de daunatióse pentru prosperarea culturai. Fericita fu Asi'a, care pentru pruncii sei duri, prosti si selbateci si-afflá scol'a in care aceia sê invetie a se desbracá de pelea perósa, de córnele de animalu si de cautatur'a demonica. Asi'a au produsu, Europ'a a civilisatu lumea. Dar pana candu vom suferi noi ca barbarulu sê calce vetrele nóstre, si sê prefaca tiér'a in desiertu; Europ'a, boeri! ne considera pre noi ca aperatorii paladiului ei, la arme cu totii, cu ele am crescutu, cu ele sê morimu!

Si asié si incheiá o aliantia cu Despotulu Serbiei Stefanu in contra barbariloru devastatori. Lupt'a se intemplá aproape de Focsiani si domnii crestini secerara victoria. Stefanu se reintorna si redica o manastire in Serbi'a aprópe de riulu Bistritia sub nume de St. Nicolae; ér' Leonte i persecutéza prin Besarabi'a; se intempla o lupta noua la Delvéni. Chanulu cu rusíne-si vede óstea de totu sfarimata. Leonte invinge si se perde.

Trecuse acuma siette ani de candu in Constantin'a se celebrase nunt'a Simonidei, si totu atátia de candu Voda Mailatu numai audíse neci o fama despre fiulu seu Leonte.

Despotulu Stefanu esperiase in decursulu timpului despre insielator'ia facuta cu dinsulu,

— si redica armele. — Dara amorulu si viet'ia liniscita ce o avea cu princes'a Antigone, lu-a-duse in deplina consunantia cu sine si cu curtea bisantina.

IV.

Erá o séra placuta pre la anulu 1310. si pontulu eusinu se parea acoperitu ca cu unu velu rosiiu, ce-lu formau radiele de sóre apunande prin nesce fibre de nori subtári. In partea média — nópte ostica a marei negre jace la pólele Caucasului manastirea Obiew, redicata inca din tempuri antice ca adapostu dreptu credintiosiloru rusesci.

Aici alergau persóne atátu din Asi'a câtu si din Rusi'a, parte spre a duce o viétia mai retrasa sub o clima mai dulce si blanda, parte ca in urma unoru evenimente politice sê-si ascundia peccatele din aintea lumii sub unu vestimentu negru.

Asié aici omulu inbracatu cu crima si celu cu inocintia deveneau frati in numele lui Christu. Asta-data poteá se contempleze omulu la portile conventului o persóna pre faci'a carei era ieroglifate misteriele unei vietii aventuróse. Nesce imbracaminte persiane zdrentióse unu acoperementu de capu asiricu dovedeau persóna ce se pita in cele misterioase postire.

— E ór'a de rugatiune, raspunde portariulu si priorulu se afla in inspiratiunile divine, din cari nime nu trebe sê-lu conturbe. Finea rogatiunéi de séra e pentru dinsulu finea d'ílei, si de la ori ce lucru apoi se retiene. Mane straine de nu cumva esti proclétu vei poté primí unu daru ddieescu din nesce mani sante. Elu d'íce si strainulu fara de a mai d'íce vre unu cuventu, melancolicu — si pléca pasulu spre a se departá fara a scí in catr'o sê apuce. De tote partile locuri selbatice cu paduri antediluviane. Nu in departare se aflau pucine colibi nomadice, a caroru locuitori-si sustieneau viétia cu plantele si venatulau caucasicu. Instruatu despre aceste elu se nesuesce a le ajunge ca sê afle repausu trupului si spiritului struncinatu. Daru nóptea inaintéza mai iute ca pasii sei cei tremuratori. Obositu de fatalitáti face doi pasi si éra stá in locu spre a se reculege.

— Pana candu voiu mai avé a me mai luptá cu acést'a viétia, purgatoriulu omenimei, d'íce elu melancolisandu — pana candu spiritulu si geniulu inocentiei voru poté fi libere de catusiele acestei materii moleste. Aici Prometeu odinióra pentru o crima in folosulu omenimei fú condamnatu a fi torturatu de unu vulturu

pamentescu. Si astadi inocinti'a mea o vedu persecuata de tóte spiritele acestei lumi? Pana candu acestu procesu de desvoltare a lumii. Pana candu arbitriulu naturei va fi totu departatu de principiulu unei legislatiuni eterne?!

Astu-feliu de convulsiuni suferea mintea strainului si nime nu erá care sê-i dee braciulu candu trupulu i se parea a fi asié de morbosu si nime care sê-i deie o mangaiare candu spiritulu e confundatu in o filosofía asié vedaica. Pre nesce pietrii reci inchinà capulu seu, unde petrech tóta nóptea fara a se mai poté miscá.

E demanetia. Nesce Cazaci aflandu-lu si vedindu a fi morbosu lu-conducu in conventu.

Priorulu lu-intréba, câ cine-e si de unde este?

— De origine sum din Tracia, respunde strainulu cu cuvinte intrerupte ér numele-mi este „fiulu sortii rele.“

— Noi trebe sê fimu multumitori pentru tóte, respunde Priorulu, — catra acel'a care astu-feliu au dispusu. Etatea inse ce o ai aréta, câ totu nu ai suferitu atâtea câte sunt destinate unui omu ba inca.

— Ba mari sunt injuriile, intrerumpe strainulu — si amare fatalitâtile ce le-am suferitu, asculta numai!

— Inu de dorire de a vedé datinele feliuritelora popóre, paraseseu inca in junetie-mi casa parentiesca si ratecescu mai multi ani prin Asia. Voiu sê-ti recapitulezu acele injurie a le sortii ce neci odata nu le poteam uitá :

— Ajungandu in tienaturele Persiei, Schachulu de acolo erá cuprinsu in unu resbelu de 13 ani cu regele din Asiria, pentru o singura recucerire a cetâtii Riang-sek. Insu-mi me inrolezu in óstea persiana. Schachulu persianu, batutu pana la capitala erá in pusetiunea cea mai trista. Mane trebuiá sê decida sórtea a supra venitoriului Schachului si a intregii Persie. Erá mediulu noptii, si ambele ostiri dupa o lupta dubia din dfu'a trecuta erá confundate in unu somnu gomoricu. Eu cu concessiunea Schachului alegu 15 bravi din ostirea persiana, i provedu cu cornuri de suflatu si stravestiti ne furisiamu in armat'a asirica, i impartiescu câte unulu printre diverse cete inamice. Er' sociulu meu de arme care, din copilaría m'a insocitu pre totu pasulu, de pre unde póte rapesce tubele inamiciloru. De o data suflamu alarmu noi cari eramu reslatfí prin taber'a inamicului. Ei se trediescu, devinu in confusiune, si parendu-li-se câ sunt toti intre inamici, cérca fia-care a fugí in-catr'o pote, lasandu arme, proviantu si alti tesauri in locu. In fug'a loru confusa, partea loru

cea mai mare dau preste ai nostri, se incinge unu macelu si demaneti'a victoria si Persia fú a nóstra.

— In urm'a acestei cutediári, renumele-mi cresce si eu ajungu in scurtu primulu ministru langa Schacu. O revolutiune in contra dinsului-lu detronà si eu insu-mi trebueam sê fiu arsu de viu, pentru câ eu ca unu strainu asié fi corruptu si sedusu pre schachulu la cele mai mari faradelegi. . . .

Faradelegi!? intrerupe priorulu tremurandu.

— Faradelegi la dinsii continua strainulu, pentru câ am facutu pasulu primu de a pune in fruntea corónei crucea lui Christu. Legile si ddiei nostrii sunt carii ne conservéza si Bram'a care nemicesce pre inemicii lui, strigá poporulu infuriatu de tóte partíle. Dupa ce nóue dfile am fostu legatu cu catusi'a de o columna in mediulu piatiei, cu facia catra sóre si espusu maltratâriloru poporulu ce in fanatismulu religiosu devenise si mai selbatecu, insocitu sub urlári infiorátórie unu semnu de adeverata reverintia a dieiloru loru, me conducu catra foculu de ardere prin care singurumi-poteam espiá pecatulu si impacá pre ddielu loru. Candu erá sê facu pasulu primu in acestá ghená lumesca, asculta minune! o volbura se dimité din ceriu, taciunii se imprascia printre poporu, fumulu, nasipulu si foculu orbesce pre ori si care. Eu insu-mi liberu de catusia, folosescu ocasiunea salvátóre si in pucine dfile me aflai afara de barierele Persiei.

— Ratecitu prin tieri diverse si popóra poliglóte devinu obiectulu in care natur'a-si concentrase tóte fatalitâtile sale. Incredintiatu, câ in Arabia fericita mi-voiu aflá o leniscire dorita devinu in urma prinsu si sclavu, la nesce Beduini. Urmarescu caravanele acestoru prin ardiatorele nasipisti, se parea câ nemicu alta numai posiedeam in lume despre care sê potiu dispune, de câtu unu spiritu urgisitu de cele a lalte spirte a lumii. Cinci ani de dfile alaturea cu camil'a aveam o sórte comuna. In anulu alu cincile me aflam in Egiptu totu cu conditiunea mea de sclavu. Sórtea insa voi sê me scape de catenele sclaviei spre a me aruncá in altele mai nefericite Sultanulu Azmeth-azil abié suitu pre tronulu Osmaniei se vede amenintiatu de o secta nóua redicata in contra semi-lunei. Spiritulu crestinu entusiasmatu prin espeditiunile cruciate in restempu de 20 de ani nu potú neci decum sê se suprimeze. Asié pre langa adoratorii semi-lunei si a crucea lui Christu se redicà sect'a religiósa, care se provocá pre invetiaturile vechiloru epopti, se provocá cumcâ totu misteriu

relegiunei lor se afla ieroglifatu inca din timpurile cele mai stravechi pre o piramida de la Sais. Revolt'a cresce, sultanul devine vacilandu pre tronul, in urma se vede silitu a deslegá cestiunea. Erá dñu'a determinata in care toti gramaticii erau chiamati a deslegá acestu misteriu si a linişci inimele poporului fanaticu. Laure mari erau promise acelui ce va poté argumentá adevérule explicării sale. Neavendu alta dorire decâtu de a me eliberá de vestimentulu sclaviei, de a-mi recastigá o simpla libertate, me representezu sultanului gata de a me lasá in acestu jocu. Astadi trebuia sê descoperu eu lumei tóta intieptiunea, tóta filosofía omenimeii inainte de acesta cu vre o 3000 de ani. Astadi trebuia sê fiu oraculu fericitu alu posteritătii, astadi prin o sentintia ca prin o catena se impreunu lumea vechia cu cea noua, prin acest'a eramu chiamatu sê aducu fericirea ori nefericirea unei pârti din omenime, unui tronul intregu. Inaintea unui clubu de filosofi si gramatici, inaintea sultanului si a unui poporu ce stá cu gur'a cascata si cu priviri resculate anunciu principiulu universalu a ori carei religiuni pamentene: „Eu sum totu, ce este ce a fostu si ce vá fi si neci unu moritoriu nu a redicatu velulu meu.“ Acest'a fú totu cuprinsulu ierogliféi. Unu Moise unu Mahomedu, si unu Christu, toti au fostu petrunsi de acestu principiu, si totu au scaputu numai cu explicarea lui pentru mintea omenesca cea obscura. Audítoriulu va cugetá la fericirea ce me ascépta dara asculta numai!

— Pucina mangaiare prestandu pentru ambele pârti toti remanu in statulu de mai inainte. Ci precumu se nasce o volbura formandusi din ce in ce periferia si inaltíme mai mare, asié si poporulu egiptenu incepe a se miscá, a se infurá, a deveni selbatecu, principiulu universalu a nu-lu intielege si a-lu explicá pentru sine. Sultanulu amaritu pana in sufletu alérga a-si resbuná pentru acestu oraclu nefericitu. Mane trebuia ca de pre piramid'a de la Sais sê fiu aruncatu diosu, sê cadu victima limbei mele celei nefericite, si mórtea mea sê fia unu esemplu tristu pentru toti aceia, ce nu voru sê primésca misteriele relegiunei din gur'a profetului Mahomedu. Dar' amiculu meu care m'a insocitu pre totu pasulu vietiei mele, forméza o céta din sect'a rescolata, petrunde in Serailu si sultanulu cade sub loviturile lor, in urma dau asaltu a supr'a prinsórei mele si me elibezéza, dar' in momentulu candu ne veduramu ambii liberi, o céta noua de musulmani ne incungiuru, noi tragemu spadele, ne luptámu si elu cade sigilandu amicéti'a cu sangele seu, ér' eu scapu. De atunci

ratecindu mai de parte, pierdiendu-mi amiculu mi-am perdutu ultim'a sperantia pentru viétia, si déca viétia mi a fostu nefericita, o mórte-mi va fi fericita. Atunci elu cadu lesinandu, fara a poté continuá firulu fatalitátiloru urmatore.

— Protectiunea lui Ddieu si credintia cea tare in tramisulu seu, dîce suspinandu priorulu a fostu puterea cea neveduta, care te-a scapatu din cursele inamiciloru precum pre Danielu din gurile leiloru. Lasa fiule! acele ingropate in sinulu trecutulu câ-ci de pre mormentulu lor-ti va cresce resplat'a virtutii adevérate, singur'a punte eternala ce ne poté impreuná cu lumea fericirei venitore. Eu sciu cumca lumea este rea si necapacitabila, si câ omulu in sinulu ei este maltratatu, ba este gata ca sê influintieze a stinge fact'a virtutiei adevérate din inim'a cea inocinta, si pentru unulu ca acest'a nu este mai bine decâtu ca in manastirile neconturbate sê se deprinda in laudarea lui Ddieu sê-si pregatésca calea spre fericirea eterna.

— Fericirea eterna!? si asié se poté ajunge o fericire eterna, respunde dîmbindu strainulu. Pamentulu promisiunei l'au dobenditu Israelitii n umai dupa o ratecire de 40 de ani si numai asié ca acel'a sê-lu cucerésca cu arm'a, va sê dîca sê arete cumca sunt demni de elu. Cugétati cumca ne vomu poté formá o teorie a periferiei universalu, ce ne vomu ascunde in arcanele manastiriloru si vomu parasí sinulu omenimeii din care si pentru care suntemu creati?!

— Omenimea rea, continua priorulu — numai in sa-si prin sine se poté indreptá, pentru ca sê se póta omulu abate de la nesce erori se recere o convictiune individuala absoluta, care chiar numai din insu-si individulu poté sê purcéda; indreptarea pre calea virtutii fara de a fi in credentiatu, este insu-si fara neci unu pretiu moralu. Christu a venitu ca sê ne inspire numai credintia, lasandu-ne ca insine sê ne indreptámu. Indreptarea de sine este singurulu lauru nemoritoriu.

— Si chiaru aici se manifestéza filosofía ratecita e secliloru nostri continua strainulu, — radiemata pre unu separatismu daunatiosu, si chiaru asta e céti'a intunecata, ce abatú radiéle sórelui de la ferestrele primului etagiu alu edificíului teologicu. Iubirea este esilata din sinulu manasterieloru, singur'a cale pre care se poté de prinde o virtute; iubiti-ve unii pre altii a fostu devisá crearei universului

(Finea va urmá).

Nicolau Densusianu.

Regele Eduard III. inaintea orasiului Calais.

Suvenirii din București.

II.

(Intrarea 'n capitala, — juristulu ca profesor, — între ne cunoscuti ca a casa, — pe dealulu Spirii, — o panoramă, — bisericile din București, — boerii din trecut și viața socială de acum, care — nu există, — câteva cugete serioase, — recreațiune la Banăsa, — o revista fugitivă, — Lazaru și Unirea.)

Suntemu în București . . . fara neci o rușenia, fara neci unu cunoscutu a fi într' unu orasiu mare, e unu ce neplacutu, — cu toate acestea eu me simțiam *ca a casa* candu intrai în capital'a Romaniei, *câ-ci* me vedeam între frați și sorori, ce vorbescu aceeași limba, și se însufletiescu de aceleași simțiminte, ce sunt tesaurulu comunu alu tuturor romanilor.

Numai la bariera avui o mica neplacere, la carea înse mi-aducă aminte cu *ôresi-care* placere, *câ-ci* neplacerele și suferințele trecute posedu unu farmecu pentru memori'a fidelă, — într' altu chipu aceea neplacere eră atât de neînsemnata, *câ* neci nu asiău aminti-o, *déca* nu aru avé caracterulu seu comicu.

Adeca sosindu la *pôrt'a* capitalei caruți'a mea stete în locu, *câ-ci* unu epistatu alu politiei cerea pasportulu, — eu i l'am datu și acceptai sê-mi aduca reversu despre acelu pasportu, — înse în locu sê-mi aduca reversulu, *me potî* premine, *ca sê* me ivescu înainte dlui comisariu alu politiei.

N'aveam ce face. a trebuitu sê me coboru din caru și sê dau fatia cu cinsti't'a fatia a dlui comisariu.

— Ce esti dta? me întrebă comisariulu.

— Romanu, — respunsei.

— Bine, bine, — înse ce profesiune sêu ocupațiune ai?

— Poftimu a cetî pasportulu ce-lu aveti în mana, acolo veti cetî *câ* sum juristu.

— Vedi, chiaru de aceea întrebă, *câ-ci* nu știu ce va sê *dîca* juristu.

Eu me uitai cu mirare, de *ôre-ce* nu poteam crede *câ* sê nu scia ce va sê *dîca* — juristu. Si mai alesu, *câ* la anul 1861, candu mi s'a întâmplatu *acésta*, abie într'asem între civii academiei, *me sentianu* *ôre-si-cum* indignatu prin *atâta* ignoranță, *câ-ci* juristulu de anul I. cugeta *câ* *tôta* lumea lu-admira și a luatu notiția despre *dinsulu*; atunci eră o superbia națională a fi juristu, — *acuma*? — credu *câ* e mai bine a fi falceriu la *sate*, de catu a fi juristu romanu — la orasiu.

Tempora mutantur — si diregatorii înca se totu muta.

Vediendu dara *câ* politiaulu nu scie ce în-

semnătate are unu juristu, cugetai *câ* în București se numesce altfelu, i spuseiu dar mai pe românesc, *câ* juristu însemneza — ascultatoriu de drepturi.

— Ce? . . . calcatoriu de drepturi? asta apoi mai pricepu, *câ-ci* și pe la noi sunt calcatori de drepturi, — dar *atâta* sunt, *câ* dta nu te vei *pré* ferici *déca* vei avé de cugetu sê re-mani pe la noi.

— Eu protestai, si nu lasaiu sê fia asié de reu informatu despre mine, si m'am nisuitu din *tôte* *poterile* sê-i esplicu odata ce sum și apoi sê-mi potu vedé de drumu; dupa o esplicatiune mai îndelungată, se capacită politiaulu meu, *câ-ci* mi *dîse* :

— No, lasa domnule, poti merge, *câ-ci* acuma știu ce va sê *dîca* juristu, voiău notă dara în protocolu *ca sê* scie și altii *câ* esti — *profesoru!*

N'am *dîsu* contra, numai *ca sê* scapu am lasatu sê fiu și profesor, cu *tôte* *câ* nu-mi *pré* potu lingusî *câ* asiău avé o esplicatiune escelintă, ceea ce se vede și din esplicatiunea mea de mai susu, — înse nu e de negatu neci, aceea *câ* cei mai multi profesori asié esplica de frumosu și minunatu, *câ* numai se trediesce *câ* ascultatorii au adormitu, — eu celu pucinu me potu falî *câ*

Si acuma trecandă și peste *acést'a* neplacere, intrămu în capitala.

Pentru *ca sê* ni cunoscemu pusețiunea și *ca sê* ne orientămu, voiău avé onóre a conduce pre stimatulu publicu cetitoriu pe o înaltîme de unde avemu o privire liberă *asupra* Bucureștiloru.

Ne urcăm pe dealulu Spirii ce se 'naltia în partea de catra *médiadi* a capitalei, — acestu dealu e renumitu din 13 sept. 1848, candu vre-o *doue* trei sute de eroi romani au batutu 2000 de turci, — în apropiere e și „*Grădin'a Unirei*,” în drept'a spre resaritu e dealulu mitropoliei, cu vechea catredala și resiedinti'a mitropolitului, — aci-e și parlamentulu Romaniei, — unu edificiu simplu și asié *dîcandu* improvizatu spre acestu scopu.

De la dealulu Spirii spre resaritu e dealulu lui Mihaiu Voda unde sunt nisce remăștite de pe tempulu domnirii turcesci, din acele *mosiee* paganesce s'au aredicatu — casarme pentru soldati, — aci se *dîce* *câ* e și fabric'a de arme, carea înse nu o am potutu vedé, *câ-ci* nu e permisu a se apropiă de acelu edificiu, în care nu scimu ce se face, ce se lucra, *câ-ci* publiculu nu mai vede arme noi, și cari se și mai vedu, se aducă din țeri străine.

Si acuma sê privimu peste Bucuresci, — ni-se deschide o panorama pré frumósá, — pe o campía estinsa vedemu maréti'a capitala a Romaniei, — carea privind'o de pe dealulu Spirii ni-se ivesce in o colóre farmecátore; — radiele blande a le sórelui de demanétia i dau o frumósétia feerica, — cupolele si turnurile beserice-loru sclípescu in o lumina rosalba, — in drépt'a vedemu frumós'a beserica a Santului Spiridonu, — mai in colo cea de la curtea vechia, — a santului Giorgiu si alte beserice si nenumerate capele mai manunte, ale carora numeru se urca la 200, séu dóra si mai susu, -- de aceea apoi mai cá amu poté díce cá e adeverata afirmatiunea poporului din Romania, carele voindu sê ni faca o ideia despre capital'a tierei, díce cá in Bucuresci sunt atâte beserice, câte díle sunt intr' unu anu. — Si intr' adeveru privindu la multímea turnuriloru ce ni-se, ivescu apropiindu-ne de Bucuresci, trebuie sê marturisimu cá aceea credintia nu e esagerata, ci e aprópe de adeveru.

In asta privintia capital'a Romaniei e o raritate, — mai pe tóte stradele affi câte-o beserica, séu si câte dóue-trei besericutie mai mice.

Caus'a acestei multími de beserice o aflamu in trecutu candu cei avuti nu scieau prapadí ~~sa se faca in tari straine~~, — candu nu cunosceau ~~placerea lucratióne~~, ci erau patrungi de evlavi'a corespundietóre tempului de-atunci si aredicau beserice intru marirea lui Ddieu.

Mai fia-care boeriu mai avutu avea beseric'a sa, preotulu seu in curte, cá-ci si in asta privintia iubeau comoditatea, ca sê nu se osténesca asié departe; fia-care curte boerésca erá ca unu' principatu in miniatura, — boeriu lu erá stepanitoriu in curtea sa, nime nu-lu conturbá in afacerile sale, nime nu se interesá de cele ce se petrecu acolo, dar nici elu nu se interesá de treburile altora.

Acésta neinteresare apoi dorere cá a remasu si pana in diu'a de astadi, cá-ci boerii au imitatu pre voda, boerii mai mici pre cei mai mari si asié s'a latítu aceea nepasare reutatiósa, ce face pre bucuresceni ca sê se intereseze numai de ale sale, éra de cause comune, numai éca — asia, candu nu le mai póte incungiuirá.

De aci pre usioru ni potemu inchipuí, cá viéti'a sociala din Bucuresci in ce stadiu se afla, — adeca nu se afla de felu.

La teatru numai atunci merge o multíme mai mare, candu aude, cá a sositu vre-unu virtuosu renumitu, despre care inse lumea mare n'a mai audítu nemica, ci aci e destulu sê se

dee cineva de virtuosu strainu, apoi déca e siarlatanu, cu atáta mai multi admiratori va avé.

Petrecerile din Bucuresci nu se potu numí petreckeri sociale, acolo se aduna câte-va familie rudenie de aprópe séu cunoscute de totu bine si forméza unu cercu de petrecere familiaru, — balurile de acolo, sunt baluri familiare, — déca se face vre-unu balu destinatú pentru totu publiculu mai multu, acela abunaséma — e balu mascatu, unde fia-care si-platesce intrarea si apoi se petrece cum scie cu mai vre-unu cunoscutu séu cunoscuta.

Ni pare fórte reu, cá trebuie sê ni esprimámu nemultiamirea in asta privintia, dar cu multu mai reu ni pare, cá bucurescenii nu se sciu folosí de favorurile unei capitale, unde sunt atâte ocazioni binevenite pentru ca sê dee esemplu bunu si celoru lalte orasie mai mice din tiéara.

Lasandu aceste la o parte, sê ni cautámu o distragere dupa atáte cugete serióse, — ne aruncámu in o birja si mergemu afara — *la Banés'a*.

Ajungandu la acést'a dumbrava, ne coborimu din birja pentru ca sê facemu o preumbulare prin aleiurile frumóse unde vedemu atatia juni eleganti cu dame si mai elegante si incantátorie.

Suntemu in unu parcu modernu, cu arbori umbrosi, straturi de flori pompóse si fantane ce imprósca ap'a in arcuri fantastice.

Ací s'aduna lumea eleganta din capitala pentru ca sê aiba placerea de aeru curatu si balsamatu, — in caretele pompóse si trase de cai sprinteni vedemu dómne si damicele frumóse, — iute trecu ca nisce ganduri usióre, dar déca ai avutu nenorocirea sê li vedi ochii cei dragalasi si farmecatori — abunaséma te-au lasatu in cugete grele.

Dar afara de acésta mai sunt gradine frumóse si in Bucuresci, intre cari fara indoiéla cea mai de frunte e gradin'a *Cismigiului*.

Inainte de acésta cu vre-o 20 de ani in acestu locu frumosu erá o balta uritiósa, carea se storcea din riulu Dimbovit'a ce sierpuiesee prin capitala si nu de parte de Dunare se varsa in Argesiu, — la anuln 1847 capital'a Romaniei a suferitu o nenorocire mare, carea inse totu de odata a fostu caus'a infrumsetiarei de carea Bucurescii avea lipsa mare; adeca in anuln amintitu in diu'a Pasceloru s'a escatu unu incendiu grozavu, in urmarea caruia aprópe diumetatea capitalei a arsu, — si atunci in loculu caseloru mice si neregulate s'au aredicatu altele mai mari, stradele s'au mai regulatu si materia-

lulu nefolositoru s'a caratu in balt'a amintita mai susu, unde acuma e gradin'a frumoasa a Cismigiului, cu aleiuri pompóse printre cari sierpuiescu câte-va garle séu vane maiestróse ale Dimbovitiei.

In memori'a acestui incendiu intr'o piatia a capitalei s'a aredicatu o cruce de pétra, pe care e descrisa acea nenorocire — norocósa in mai multe privintie, câ-ci bucurescenii s'au indemnatu a aredicá cladiri mai solide si mai frumoase.

Acésta cruce e monumentulu celu mai insemnatu alu capitalei Romaniei, — in desiertu vei cautá statue cari sê infrumsetieze piatiele, — in anii mai din urma s'au proiectatu aredicarea statuei lui *Lazaru* si a *Unirei*, inse acele au remasu totu numai proiecte, — aru fi de doritu ca bucurescenii sê grabésca cu aredicarea statueloru amintite, ca sê nu-i vina cuiva in minte sê díca, câ Bucurescii mai ascépta o nenorocire ca cea din 1847, pentru ca sê aiba ocaziune — a-si aduce a minte, câ inca multe are de implinitu.

Julianu Grozescu.

Eduardu III. si dómn'a sa.

(Cu ilustratiune pe pagin'a 249.)

La an. 1346 s'a intemplatu renumit'a ~~bataia de la Crecy~~ ~~si~~ ~~recepta~~ ~~si~~ ~~pe~~ ~~figura~~ ~~óstea~~ ~~numerosa~~ ~~a~~ ~~francesiloru~~, acolo cadiu si regele boemu Ioanu, impreuna cu regele de Majorca si principii de Lotaringia si Alençon, acolo se prepadira 1200 de calareti nobili, 5500 de calareti cu pantera si la vre-o 30,000 de pedestrasi; — invingatoriulu Eduardu dupa acésta incungiurá cetatea Calais si o luá cu asaltu.

Regele erá neinduratu si tare de inima; — in batai'a de la Crecy, in carea luá parte si fiulu seu Eduardu celu de 15 ani, i-se facu cunoscutu cumca tenerulu principe e in periclu mare, regele inse nu voí sê-i tramita ajutoriu, ci l'a lasatu ca prin bravur'a sa propria sê merite glori'a.

Si intr' adevéru glori'a acelei díle erá a tenerului principe.

Cetatea Calais erá totu incungiuratu de nemici, — locuitorii cetatei au resistatu vre-o 11 luni, neincetatu luptandu-se eroicesce contra anglesiloru. — In acea luna nu mai erá vre-unu animalu vietuitoriu in cetate, — carnea de calu de multu s'a fost gatatu, de-a rendulu au mancatu totu feliulu de animale, — lips'a ajunsé la gradulu celu mai naltu. Regele Franciei nu li potea ajutá, — deci atunci s'au resolvatu

ca sê capituleze, sê se supuna regelui Angliei cerendu trecere libera dupa depunerea armelor. Inse Sir Walter Manny a dechiaratu in numele crudelului rege, cumca si-reserva dreptulu de a eliberá séu a omori pre cine va voí elu.

Insusi ducii englesi s'au intrepusu si s'au rogatu de rege, ca acesta sê dee gratia locuitoriloru cetatei, câ-ci va desceptá indignatiunea poporului seu, déca va predepsi atáta de fara îndurare pre cei ce s'au luptatu asia de eroicesce. — Nu vreu sê fiu in necontielegere cu voi toti, — díse regele — spuneti inse comandantelui, ca sê-mi tramita siese cetatieni desculti, cu capulu desvelitu, cu fune legati de gátu, cari sê-mi aduca cheile cetatei. Cu acestia sê potu face ce vreu eu, cei alalti inse sê fia agratiati.

Astfelu ni naréza cronic'a lui Froissart. Regele s'a pronunsiatu, si a-lu mai induplecá nu erá cu potintia.

Comandantele din Calais a conchiamatu poporulu intregu in piat'a mare, si a anunsiatu scirea trista. — Numai de catu se escá o vaietare generala in piatia. Dar numai de catu se aretà celu mai de frunte cetatianu, bravulu Eustace de Saint Pierre si astfelu a graitu :

— Pentru ca sê eliberezu poporulu, eu voiu fi celu d'astiu...

Mai cinei insi se amara, cari imitara acestu esemplu frumosu.

Toti siese s'au dusu cu cheile cetatei dupa cum a pofritu regele tiranu. Cadiura la petiórele lui si cerura gratia. Chiaru si calaretii de pe langa regele loru se simtiau miscati si lacre-mau, Eduardu inse fara neci o compatimire se uitá la solia facandu o fatia intunecósa, câ-ci nutrea o ura neimpecata contra cetatei Calais, carea a cutesatu sê se opuna lui.

Demandá sê vina calâulu ca sê li taie capetele.

Atunci se iví nobil'a regina Filip'a, carea cadiu la petiórele sotiului ei, si provocanduse la sperantiele sale de mama, cari o indreptatiescu a pofit de la barbatulu ei, ce va voí, sê rogá ca sê ierte pre cei siese nenorociti bravi.

Eduardu se uitá intunescu, apoi dupa o tacere lunga innebusindu-si ur'a si mani'a ce clocotea in peptulu seu, murmurá urmatóriele cuvinte :

— Dómn'a mea, asiu fi doritu ca in acestu momentu sê ffi fost altu undeva, — nu potu sê nu-ti ascultu rogarea, ori ce ai cere.

Regele neinduratu se induplecá, bravii cetatieni de Calais fura agratiati.

DATINELE POPORULUI ROMANU.

XIV.

Serbarea St. Pasci la Brasiovu.

Santele Pasci in tóta lumea crestina se serbédia cu o solenitate pia. Astfelu si poporul romanu din Brasiovu n'a intardiátu de secolu a aduce tributulu cuvenitu la glorificarea aceluia, carele pe sant'a cruce si cu sangele seu a rescumperatu genulu omenescu. De órece inse acést'a serbare a romaniloru din Brasiovu e unica in felulu seu la totu poporul romanescu, mi-i eu libertate a o descrie, dupa cum me voru iertá debilele mele poteri.

Inainte de a incepe sê vorbescu despre acést'a serbare, trebe sê amintescu pe aceia carii i eu partea cea mai activa la arangiarea ei. Poporul romanu din Brasiovu se imparte in dóue clase de frunte, cari si-au numele de la partea orasiului in care locuescu, asié dara in Schiai séu vulg. Trocari, supranumiti asié de la suburbiulu, caruia ei singuri i-au datu acestu nume, inca de la manecarea loru pe locurile acele, — si in Brasiovechieni, numiti asié de la partea aceea a cetátii ce póta numele de Brasiovu vechiu.

Dintre acestia locuitorii din Schiai sunt aceia, carii i eu partea cea mai activa la acést'a serbatóre populara, care se ncepe astfelu. Junimea de frunte a Schiailoru alegé din sinulu loru pe „vatavi,“ adeca pe celu mare si celu micu, cari de ordine sunt mai inaintati in etate; mai alegu apoi totu din sinulu loru pe „armasi,“ adeca pe celu mare si pe celu micu. Calitátile aceste onorifice aducu cu sine o antáiutate intre ceialalti membri; din care cauza apoi si debaterile cu ocaziunea sãrãsar cu multa vivacitate. Onorile aceste nu se dau pentru tóta viét'a, ci numai pana la insorãtiunea respectivului. Acestia la olalta formédia unu felu de comitetu. Acestu comitetu apoi alegé dintre tãneri pe aceia, carii au sê mérga a dóu'a dí de Pasci pe la beserici spre a aduna contribuiuri si de la cei mai avúti. Acést'a colecta apoi, la care negutiatorii si alti cetátiani nu sunt neci decum iliberali, se concrete spre disputatiunea vatavului celui mare, care apoi se ingri-gese cu musica, beutura si de mancare.

In díu'a d'antãia de Pasci „junii“ ambla cu lãutari pe la casele mai de frunte, si mai alesu pe unde sunt fete mari, cantandu : „Cristosu a inviatu!“ etc. pentru ca sê adune óue rosie, cari apoi le impartu intre sine. Sér'a apoi si-petrecu in diferite locuri, inse a jocá nu li este iertatu.

A dóu'a dí apoi la trei óre dupa médiadi „junii“ cu fetele si cu familii numeroase se suie in gradin'a asié numita a lui Zimmer, unde jóca pana sér'a in presinti'a unui publicu frumosu. Aice poti vedé frumósele dómne si domnisióre din Brasiovu petrecandu-si printre poporul seracu. Aice nu esistu caste, ci intre toti domnesce o fratietate adevérata.

Petrecerile de a trei'a dí sunt totu acele din a dóu'a dí de Pasci, decátu loculu este altulu, adeca asié numit'a : „Cóst'a prundului.“ Unu dealu de o pusetiune fórte idilica si romantica, in vérfu se afla o cruce de lemnu de unde privitoriulu are unu tablou fórte placutu inaintea ochiloru sei, de aice vedi tóta cetatea, care jace majestósa cu casele si cu turnurile sale, ér la piciórele tale vedi suburbiulu Schiailoru, si in giuru multímea cea nenumérata de ómeni, care a esítu a se petrece.

A patr'a dí este de o importantia mare pentru tóta poporatiunea din Brasiovu, de óre-ce in díu'a acést'a serbarea si-ajunge punctulu de culminatiune. In díu'a acést'a dupa mediadi la trei toti cáti sunt in stare a amblá, si pe cari numai impregiurárele lu-iérta, pornescu in directiunea Schiailoru, pentru ca séu sê ocupe ferestile caseloru pe unde are sê tréca conductulu de „junii“ toti calari, séu sê-si asiguredie unu altu postu de unde póte sê védia bine. Noi vomu parasí pe cátu-va tempu acestu publicu frumosu, care conversandu si critisandu scurtédia tempulu pana la sosirea conductului, — si vomu merge chiar la aceia pe cari-i ascépta multímea acést'a. Mergemu vr'o trei patrare de óra, pana ce ajungemu in o vale intre dóue dealuri. Aice se aduna „junii.“ Fia-care calaresce unu calu cu cóma impletita si atátu calaretiulu cátu si calulu e infrumsetiatu cu un'a séu dóue girlande de flori de primavéra. Spectacolulu e frumosu. Nu peste multu conductulu pornesce. Publiculu adunatu josu aude cu placere, cá „vinu junii“; curiositatea celoru de fatia nu se póte descrie, toti ochii sunt tãntiti intr' acolo de unde are sê vina conductulu, ici si colo vedi suindu-se pe arbori si pe ziduri copii nerabdatori si curiosi. Ce nu ar dá fia-care din acesti copii, ca sê póta fi intre „junii“ calari! Din mii de gure se aude de odata eschiamarea imbucurátóre : „Vinu junii!“ Si intru adevéru din departare se auda sunete de pistole, si câte-unu tactu dintr' unu mersu musicalu. In fine éca, cei acceptati trecu inaintea nóstra doi câte doi puscandu si chiuindu. Calaretii mergu catra crucea Mosaicoiului. Inaintea conductului merge singuru asié numitulu „surlasiu,“ care dintr' unu instrumentu, de la care si-a adoptatu numele scóte nesce tonuri curióse. Dupa acést'a urmédia apoi o banda de tígani. Acestia formédia avangard'a. Dupa ei urmédia junii calari, intre cari vedemu doi insi, cari ducu câte doi bradi decorati in vérfu cu o cruce de lemnu colorata. Intre aceste éta cá trecú inaintea nóstra si cea mai de pe urma parecchia de calareti, conductulu inse inca nu se finí, cá-ci acuma urmédia o multíme de carutie cu femei, copii, plósce de vinu, óue rosie si cu mancári pregatite a casa. Sosindu la crucea Mosaicoiului, fia-care se cobóra de pe calu séu din carutia si „junii“ jóca inaintea crucei decorate acum cu unu bradu de cari am amintitu, si canta „Cristosu a inviatu!“ ér altii se punu la mancare si beutura si si-petrecu pana ce inserédia, apoi toti se rentorcu a casa.

Despre crucea acést'a am auditu mai multe traditiuni. Una voiesce sê scie, cá la crucea Mosaicoiului e ingropatu unu stégu fórte scumpu, de cine nu se scéle, stégulu acést'a candu va sosi momentulu favorabilu pentru romani are sê se desgrópe, si destindiendu-lu ei se voru luptá in contra inamiciloru, fiindu siguri cá voru reesi incoronati de victoria. Alta traditiune spune, cá crucea e ridicata in loculu acést'a in semnu de multiamita, cá Atotu-potintele a scapatu Brasiovulu de semlun'a musulmana. Acést'a se vede a fi mai probabila.

Inca ceva! La rentornare políti'a cetátii, din cause preservative, inchide portile cetátii. Inse traditiunea Schiailoru atribuesce aceste impregiurári motive de o natura diferita. A nume se díce, cá stá scrisu, (?) cá déca unulu din acesti „junii“ ar incungiurá de trei ori turnulu svatului, ce se afla in midiloculu pietiei, atunce cetatea ar deveni a romaniloru. (!?) In caus'a acést'a intrebandu pe ómeni mai betrani, mi-spusera, cá inainte de ast'a cu cáti-va ani unu june avú curagiulu a intreprinde acést'a fapta eroica, inse fatalitatea

voi, ca pe candu erá sê finésca incungiurarea pentru a trei'a óra, sentinel'a lu-puscá fara mila de pe calu.

Dîu'a a cincea, a siesea si a sieptea este conformu celoru d'antâiu.

Pan' acuma am vorbitu numai despre Schiai, deci sê ne întórcemu spre unu momentu si la Brasiovechieni. Acestia si-petrecu dîlele cele d'antâiu cu jocu si altele. Numai a patr'a dî dupa médiadi pe candu junii se ducu la crucea Mosicoiului, vinu in suburbiulú Schiailoru, ca sê jóce inaintea crucei ce stâ in midiloculu prundului. Joi dupa médiadi inse junii Brasiovechieni cu miresele lor, ceialalti cu alte fete vinu sê jóce inaintea gimnasiului romanu hor'a, batut'a si calusieriulu. De amintitu la aceste jocuri este talentulu de improvisatiune a câte unui flacâu voinicu, care dupa tactu improvisédia ritmuri si bate cu sarcasmu muscatoriu pe rivalulu seu, care asîsdere nu este lenesiu a i le ren-tórcu cu procentu duple.

● Ieronimu G. Baritiu.

CE ENOU?

— (*De la diet'a Ungariei.*) In siedintiele mai din urma ale casei reprezentantiloru s'au desbatutu proiectele propuse de ministeriu. In acele siese proiecte mai momentosu a fostu celu in privinti'a cauzeloru comune intre Ungari'a si Austri'a, in cele lalte se propuse modificarea legiloru din 1848 in privinti'a palatinului, cerendu suspinderea denumirei acestui alter ego, séu locutieninte alu regelui, — apoi in privinti'a adunarei contributiunei la casu candu s'aru disolve diet'a, — altele éra sunau despre stergerea articolului in privinti'a gardei natiunale si in fine suspinderea articolului in privinti'a conchiamarii reprezentantiloru din graniti'a militaria la diet'a Ungariei. — Aceste proiecte s'au desbatutu mai antâiu in sectiuni si cas'a reprezentantiloru le-a primitu cu majoritate, de si partid'a opositiunala s'a luptatu cu taria mai alesu contra primirei proiectului in privinti'a cauzeloru comune si contra celui ce suná despre suspinderea denumirei palatinului, — corifeulu partidei opositiunale Col. Tiszá a facutu propunerea, ca inca inainte de incoronare sê se denumésca palatinulu, dar pre pucini l'au spriginitu. — Avemu sê mai amintimu, câ la votarea proiecteloru acestora, cea mai mare parte a romaniloru n'au votatu pentru ele. Totu in dîlele aceste s'au alesu si membrii deputatiunei carea va avé sê redige diplom'a de incoronare, din ambele case sunt alesi cate 12 membri. Dintre romani sunt alesi Escel. Sa mitropolitulu b. Siaguna. Ioanovicu si — Hosszu.

** (*Program'a incoronarii*) s'a modificatu astfel. In presér'a incoronârii se voru trage tóte clopotele din Bud'a-Pest'a, mai tardîu pe strade voru suná bande. In dîu'a incoronârii totu orasiulu si deosebitu acele strade pe unde va trece conductulu voru fi decorate. In dîu'a urmatóre dupa incoronare afara de prandiulu regescu in tóte suburbiile se voru dá bancheturi de cetatieni si din acele locuri câte o deputatiune va duce la Maj. Loru in sal'a redutului salutârile. Sér'a orasiulu va fi iluminatu. Atreia di dupa incoronare in paduriti'a orasiului se va tiené serbare poporala, cu care ocaziune pe specele tierii se va impartí gratis carne fripta, pane si vinu.

** (*La incoronare*) de la punte pana la beseric'a plebaniala se voru lasá mai multe locuri desierte pentru poporu, unde voru incupe cam la vr'o 50—60,000.

** (*Candu va fi incoronarea.*) Dupa scirile cele mai nóue, incoronarea — de cumva nu va intreveni atare casu nepreveditu — de siguru se va tiené in 8 juniu, adeca in sambet'a venitóre. Imperatulu si imperatés'a inainte de incoronare voru petrece patru-cinci dîle la Gödölló.

** (*Comisariulu regescu in Turd'a*) a fostu bineventatu sub flamur'a natiunala de inteliginti'a si poporulu romanu in limb'a romana prin dr. Ratiu si rogatu ca sê midilocésca la Maj. Sa redeschiderea dietei transilvane pe basea legiloru din 1863/4. Comisariulu regescu a respunsu, câ i pare reu, câ nu posiede limb'a romana, ca sê intieléga ceea ce i s'a dîsu, dar se va sili a invetiá acést'a limba.

** (*Ioanu Alduleanu*) vice-presedentele tablei regesci din Ardealu e denumitu de consiliariu la ministeriulu de justitia.

** (*Dumas in Pest'a.*) Se vorbesce, câ betranulu Alesandru Dumas asîsdere va veni la Pest'a spre a fi de fatia la incoronare.

** (*Donu pentru imperatés'a.*) Cetatienii din Pest'a voru doná imperatésiei o carte de rogatiune de a lui Albach, legata pomposu.

** (*Conformu datinei stravechie*) cetatea in care se intempla incoronarea predâ regelui incoronatu in semu de aderintia urmatórele donuri : 1, patru fetitie imbracate in vestminte albe predau Maj. Loru in corfe infrumsetiate cu flori colaci copti; 2, patru fetitie imbracate albu conducu inaintea Maj. Loru cu pantlice de colórea rósei patru miei albi si decorati cu pantlice si flori; 3, alte patru fetitie in vestminte albe ducu cocaturu; 4, patru fetitie ducu câte o pane mitutea; 5, doi copii de macelariu conducu inaintea Maj. Loru, a caroru córne aurite sunt decorate cu cunune de flori; 6, apoi urmédia o cocia cu dóue buti; o bute e de colóre alba, cu cercuri de auru si contine vinu albu, — cealalta bute e rosîa, cu cercuri de argintu si contine vinu rosu. Langa buti de amendoue laturile pasiescu doi feciori si maestri de buti; 7, in fine urmédia unu caru cu doi cai, aducandu ovesu in saci albi de inu, a supra acestora stâ o vica aurita. — Regele incoronatu mai totu de una impartiesce donurile intre instituttele filantropice, si dupa ce aducatorii fura premiati, conductulu din castelulu regescu pornesce éراسi catra cas'a orasiului. Conductulu e urmatu de dóue bande si de banderulu orasiului, — ér curtea privesce solenitatea de pe balconu.

** (*Nenorocirea archiducesei Matild'a*) a facutu mare sensatiune in Vien'a. Precum se scie, aprindendu-i-se hainele, jun'a archiducesa si-a arsu trupulu in mai multe locuri. Nime nu scie, cum s'a potutu escá foculu. Unii dîcu, câ ar fi calcatu pe o aprindiea, — altii éra, câ sigilandu o epistola, cér'a ardienda i-a picatu pe vestmentu, fara s'o fia observatu.

** (*Imperatés'a Siarlot'a*) éra-si se afla in stadiu tristu; foile francese scriu, câ in decurendu cei mai renumiti medici din Europ'a se voru aduná in castelulu de Miramare sprę a tiené consiliu.

** (*De la Blasiu*) ni se scie, câ in 14 maiu sér'a s'a facutu iluminatiune pompósa. In 15 maiu, dupa serbarea liturgiei se tienú maialu pana nóptea la padure. In 16 maiu urmá maialulu teologiloru. In 19 maiu se facú iluminatiune in onórea Esc. Sale par. mitropolitu sositu in acea dîua din caletori'a sa de la Clusiu. Pe jói'a venitóre se ascépta comisariulu regescu.

* * (*Maj. Sa regin'a*) la încoronare va portá vestimentu de metasa alba, pe capu va avé coron'a de casa, — damele de curte asfidere voru fi imbracate in vestiminte albe, precum si fetitiile cari voru preserá flori inaintea Maj. Loru.

* * (*Calea*) pe carea Maj. Loru voru merge pedestru se va acoperi cu postavu, pentru acestu scopu s'a ordinaru panura de 800 de rifuri.

* * (*Focu artificiosu.*) Se vorbesce, cá pe tempulu încoronării. Stuver va veni din Vien'a la Pest'a si pe insul'a Margaretei va arangia unu grandiosu focu artificiosu. Mai alesu da nu va fi ploia.

* * (*Cortelele in Pest'a*) s'au scumpitu peste mesura si apoi neci nu se mai potu capeta, pentru acei straini dara, carii voru remane fara cortelu, se voru improvisa siatre in gradin'a lui Oreyz.

* * (*Doi deputati romani*) din Ardealu s'au mai infatisiatu la diet'a din Pest'a, acestia sunt dd. Alesandru Bohatielu si cons. Lazaru.

* * (*Dlu dr. Lazaru Petcu.*) deputatulu opidului Uniadora si-a datu la presidiulu dietei acreditiv'a.

* * (*Maramuresienii*) in 4 septembrie voru serba aniversarea de 150 ani a dñei candu la Strimtur'a sub conducerea preotului romanu Sandru Lupulu batura pe tatari. In memori'a acelei dñe la Strimtur'a voru ardicá o columna de fieru, cu inscriptiuni in limb'a magiara, romana, latina si rusésca. Cu ocaziunea acestei serbári se voru tiené vorbiri in trei limbi si istori'a bataliei descrisa in trei limbe se va impartí între poporu. Apoi la Borsi'a va urma unu banchetu.

Literatura si arte.

* * (*Romanu istoricu.*) Dlu J. C. Dragescu publica invitare de prenumeratiune la unu romanu istoricu intitulatu : „Noptile Carpatine“ séu „Istori'a martiriloru libertátií.“ In dílele nóstre, candu aparerea unui romanu este unu ce raru in literatur'a nóstra, salutámu cu bucuria ori ce incercare ce tinde a inavuti acestu ramu alu beletristicii nationale, — de aceea cu viua bucuria recomandámu acestu opu alu junelui nostru literatu atentiunei on. publicu, si cu atátu mai vértosu, cá-ei talentulu autorului ne indreptatesce a sperá de la dinsulu o lucrare interesanta. Cartea va cuprinde 15—17 cóle, cu mai multe ilustratiuni, si va esí pana 'n 15 julu. Bani de prenumeratiune sunt a se tramite la autoru in Pest'a, strada palarií (Hutgasse) nr 1.

* * (*„Magazinulu Pedagogicu“*) de la Naseudu de acuma inainte va esí in fia-care luna odata.

* * (*Diariu nou.*) La Bucuresci a aparutu unu diariu nou, intitulatu : „Natiunea Romana“ si redigiatu de dlu T. Pascalu. Diariulu acest'a ese in tóte dílele in formatu micu.

* * (*A esitu de sub tipariu*) urmatoriulu opu : „Caiu Suetoniu Trancuillu vieti'a a XII. imperatori. Traducere din latina in romanésca ilustrata cu notiie de G. J. Munteanu, directoru si profesorulu la gimnasiulu romanu gr. or. din Brasiovu si premiata cu 250 fl. de contele Sc. Rosetti. Opu s'a tiparitu pe spelese dlui premiatorulu la Römer si Kammer in Brasiovu.

Din strainetate.

— (*Romani'a la espusetiunea de la Paris.*) Foile de peste Carpati aducu urmatórea aretare mai nóua a dlui comisariu delegatu I. Alesandri : „Credu a ve poté anuncia cá postavurile din fabric'a dlui Cogalnicénu

(districtulu Némtiu in Moldova) voru dobandi o recompensa destulu de insemnata; alta mai modesta se va acordá sticlariiei din fabric'a de la Grozesci (districtulu Bacau). In curendu voiú dá amenunté mai positive. Sum incredintiatiu asemene cá sarea si pecur'a voru fi premiate. Aflu cá unii compatrioti n'au nici unu altu dreptu de catu nerabdarea loru, rostescu prin scrisori séu prin graiu, pareri premature si reuvoitóre in contra espusetiunei nóstre, care neci nu este inca complecta. Déca va fi acésta cu adeveru, apoi socotescu a fi unu lucru deplorabilu ca concursulu tieriei nóstre sê afle mai pucinu spriginu si mai pucine lumini printre compatriotii nostri, de catu printre straini. Speru totusi cá juriulu si publiculu luminatu se voru insarcina de a acordá tieriei si espusetiunei nóstre dreptatea ce unii romani nu sciú, séu nu voiescu a le dá.“

— (*Imperatulu Missimilianu*) se dice, cá inca se totu sustiene cu 11,000 de fetiori si din Nou-york se anuntia, cá betranulu generalu Santa-Anna e gata a trece la Mexico in ajutoriulu imperatului incungiuratu de inimici.

— (*Din Paris*) se scrie, cumca in lun'a lui septembrie imperatulu Napoleonu va cercetá pre regin'a Angliei, pre regele Prussiei si pre imperatulu Russiei. Acésta va fi întórcerea vediutei loru de la Paris.

— (*Dora d' Istria.*) renumita literatrice carea a inavutitu literatur'a — européna prin atate opuri celebre, nu demultu fu onorata din partea Greciei cu titulu de impamentenire, ér' in presinte se ocupa cu studiarea literaturiei — magiare. Celu pucinu asié cetimu in o foia magiara, cá erudit'a dómna s'a adresatu catra unu invetiatu magiaru, ca acesta sê-i comunice unu estrasu din istori'a literaturiei magiare, pentruca ar dori s'o cunósca. Ore se intereséza dómna Dora d' Istria si de literatur'a romana celu pucinu asié, precum se intereséza de cea magiara? — Ar fi unu ce fôrte intristatoriu pentru noi, candu erudit'a dómna romana nu s'ar interesá de cultur'a natiunei sale, — dorere cá si in opurile sale scrise in diferite limbe straine nu a imbratiosiatu caus'a patriei si natiunei sale precum am fi asceptatu de la o — romana.

— (*Persano.*) despre care mai multe se scriu si vorbescu pentruca a perdatu batai'a de la Lissa, de catu déca ar fi cascigat'o, acuma va parasí Italia, — se duce in tierile esterne, de órece in patri'a sa neinctatu e espusu neplaceriloru nesuferibile. Nu de multu a voitu sê cerceteze pre unu consangénu alu seu, acesta inse nu l'a primitu in persóna, ci prin epistola s'au contiesu. Consangénuulu seu fiindu mare amatoriu de anticitati a cerutu vestmintele lui in cari a fostu imbracatu la batai'a de la Lissa pentru ca — sê le umple cu paie.

— (*Unu erou din Wiesbaden.*) Acestu orasiu e renumitu pentru jocurile de hazardu ce se intempla acolo. — Deschidiendu-se aceste jocuri si in anulu acesta, numai decatu s'a ivitu unu baronu H. din Prussia, carele de mai multi ani petrece sesonulu totu hazardandu pana ce i-se gata banii, — de vre-o cateva óri si-a perdatu tóta averea inse in anulu urmatoriu de regula si-o recasciga. — In anulu trecutu inca a perdatu fôrte multu, dar in anulu acesta a cascigatu 24,000 de taleri, — apoi s'a dusu la Paris. — Cine are voia sê mérga la Wiesbaden — sê-si pérda averea? — Dar aceste jocuri uritióse si ruinatorie dorere, s'au latitu in tóte partile. — Multi se ducu la calde pentru restaurarea sanetatei si rentórna catra casa mai usiorati, -- adeca cu -- pung'a góla.

— (*Unu duelu grozavu.*) Dóue teatraliste de la teatrulu Varietés din Paris, domnişiorele Sully si Schneider au duclatu cu pistóle. — Duelulu grozavu s'a intemplatu in apropierea gradinei d' aclimatisatiune. In quartan era numai de 10 pasi, prim'a lovitura era a doarei Sully. — Ea descarcá pistolulu cu curagiu, si nimeri unu fasanu, care era in arborele din apropiere. Atunci dsiór'a Schneider cu generositate descarcá pistolulu in ventu, si duelulu s'a finitu cu unu prandiu mare, la care a participatu — si fasanulu impuscatu.

— (*Deputatiunea slava.*) carea a participatu la espusetiunea etnografica din Moscva, rentornandu catra casa in Petersburg a fostu in audintia la imperatulul Russiei, carele a primitu pre conatiunaliu sei cu mare afabilitate si li-a vorbitu destule cuvinte magulitórie; — mai alesu Serbiei i-a profetitu unu viitoriu mai fericitu si stralucitu; — abunaséma cãgetandu cã atunci, candu acésta tíera s'a aruncá in bratiile muscalului.

— (*In Paris*) sunt fórté admirate cele patru sorori de Beek din Olandia. Un'a canta soprano, a dóu'a altu, a treia acompania pe arpa si a patr'a pe claviru. Armoni'a cantariloru e de minune perfecta. — Nu mai pucinu e admiratu si Otto Allin, unu copilu de siepte ani, carele jóca cu virtuositate de odata pe siepte tobe.

* * (*Casatori'a regelui bavaru*) s'a amanatu pe 12 optomvre, candu totodata va fi a 25-e aniversaria a cunúniei parintelui seu Masimilianu I.

* * (*Contele Rostopchine.*) fiulu renumitului guvernatoriu din Moscovia, carele a aprinsu orasiulu inainte de intrarea lui Napoleonu I. asidere a sositu la Parisu. Suntenu convinsi, cã locuitorii Parisului nu l'au primitu cu multa bucuria.

* * (*Carlea imperatésca franceza*) la 18 aprilu a datu unu banchetu splendidu in ónera domitoriloru cari atunce petrecura in capital'a Franciei. Foile straine scríu, cã espusetiunea din dí in dí devine mai interesanta.

Economicu.

Despre vapsirea metasei.

4. *De a da metasei colóre violeta.* Invirtesce mai antáiu metas'a in vapséla carmasia; ie dupa acea la fia-care é de metasa, unu é de lemnu de vapsitu, pune-lu sé fierba, invértesce metas'a in vapsela, baga dupa aceea câte-va gogósie vechi de stejaru pisati bine, móie metas'a in laintru giuru in pregiuru, spéla-o apoi in apa rece curata, lasa o sé se usce si va fi gat'a.

5. *De a vapsi metas'a vènetu frumosu deschis.* Ie unu quintschen indigo si-lu pisédia meruntu cu unu lotu de vitriolu intr' unu mojaru, baga-lu intr'o sticla afunda si pune-o 48 de óre intr' unu locu rece; candu voesci, sé vapsesci, lasa sé pice câte-va picaturi in apa curgátóra si spéla metas'a intrins'a; déca metas'a va remané pultu in ea, va deveni inchisa, inse va fi o colóre vènetu de totu frumósa. Vapsel'a cealalta poti sé o pastredi catu de lungu sé indopi numai sticl'a bine si poti vapsi cu ea pana candu va remané numai o picatura in sticla.

Elena Bainulescu.

Gacitura de staeu.

De Avramu Gzavu.

tu-	lo-	Ti-	tru	alu	par	pór-	mentu?
pulu	ce	tu-	tea	te	Pen-	tata	tâ
ru,	ro-	te	dai	le	tru	pa-	se
nu	teu	ga-	Pen-	Dreptu	in	drep-	esti
ru.	Câ-ci	i	tó-	ce	pre	omu	La
dómne	'm	santu,	e-	fa-	toti	Ca	pre
te	De-	din	nu-	dóm-	ti-	ne	pre
parti	pré	sciu	ai	bi-	cutu	ne,	ne,

Se póte deslegá dupa saritur'a calului.

Deslegarea gâciturii numerice din nr 19: „Michailu Cogalniceanu.“ Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnişiorele: Luisa Murgu n. Balcu, Maria Popu, Adelina Muresianu, Marta Popoviciu, Anastasia Popescu, Nina Popu, Ida Ratiu, Maria Ardeleanu si Maria Dragomirescu, Petrescu, Amalia Abrudanu, Alexandrina Popoviciu, Aglae Patrosanoviciu, Otilia Cresta, Eufrosina Nicolescu de la domnia S. Popoviciu, N. F. Negrutiu, Andreiu Danu.

POSTA REDACTIUNII.

Sigaretulu Marmatie. Apelulu in privintia costumelor nationale, dorere! a gaciturii patinu resunetu la publiculu nostru. Inse pentru aceea sé nu desparám! Din câte-va locuri salutara cu bucuria ide'a. Tramite ni numai fotografiile promise. Nescari descrieri asidere vomu primii cu bucuria.

Din vieft'a pastoresca. Novela? Nu e asta novela, ci numai o proba de stia. Ni pare reu, cã nu se póte publicá.

Instalare. Dorere! nu e pentru fóia nóra, cealalta in „Gur'a Satului“ se va publicá.

Vidra de josu. Ni pare reu, cã s'a intemplatú asié, — dar nu suntenu de vina, pentru cã noi totdeauna publicámú tóte deslegáritle câte ni se tramitu, de buna séma au peritu pe posta.

Cu esemplare complete din inceputulu lui aprile mai potenu inca sierbi.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**